

E-izobraževanje

Učilnica, šolarji, učitelji, tekstovno gradivo... so v procesu izobraževanja stalnice že stoletja. Vse bolj domače pa postaja pri nas tudi virtualno učno okolje, ki ga ZDA in Evropa poznajo že dalj časa. Izobraževanje na daljavo ima pravzaprav že dolgoletno tradicijo, ki z mnogimi poskusi in posodobitvami tehnološko podprtega sistema sega v prejšnje stoletje. Nekje po letu 1999 pa se skoraj povsod začne omenjati e-izobraževanje. V splošnem e-izobraževanje označuje izobraževanje, kjer informacijska tehnologija delno ali v celoti nastopa kot posrednik med akterji izobraževanja oziroma izobraževalno institucijo, učiteljem in učenecem.

E-izobraževanje se uveljavlja tako na področju formalnega kot neformalnega izobraževanja, vse bolj pa si pot utira tudi v podjetjih. Novo učno okolje mora kakovostno nadomestiti klasične vire, učno okolje in učitelja kot motivatorja.

Namreč: "Na trgu je veliko produktov, ki podpirajo samostojno učenje in uporabo informacijske tehnologije, zato je potrebno pazljivo izbirati in izbrati, kajti vprašanje je, kakšna je kakovost ponujenih rešitev. Na različnih področjih mora e-izobraževanje zadovoljevati različne potrebe po znanju," pravi Marija Stančič, ravnateljica na višji strokovni šoli INTER-ES v Ljubljani, ki že pet let uspešno razvija in izvaja e-izobraževanje.

Vse hitrejši razvoj informacijske tehnologije in vse večje zahteve na delovnih mestih zahtevajo nenehne spremembe v načinu življenja, vse bolj učinkovito izrabo časa. Izobraževalne institucije so tako rekoč prisiljene ustrezno razvijati računalniške sisteme za izobraževanje na daljavo, posodobiti učna orodja in vsebine, uvajati moderne didaktične pristope. Prihranek časa, denarja, individualno prilagojena hitrost prenosa znanja, lastna izbira časa in kraja učenja, večja kreativnost... so prednosti e-učenja.

Razlika med klasičnim in e-izobraževanjem

Odnosi med temeljnimi dejavniki učnega procesa pri klasičnem izobraževanju se razlikujejo od dejavnikov pri e-izobraževanju. Bistveno se spremeni vloga učitelja, pa tudi njegovo ime je drugačno; predavatelj iz klasičnega sistema postane zdaj mentor, tutor. Glavni spremembi sta v tem, da med udeleženci in mentorjem ni več neposrednega osebnega stika in da učna vsebina ni več vezana na predavatelja, temveč samostojno nastopa v e-obliki in deluje sama po sebi. Vsebinsko celo prevzame del predavateljevih nalog. Nalogi mentorja sta torej učna in motivacijska podpora udeležencem ter vrednotenje njihovih odgovorov in nalog.

Osnovna značilnost e-izobraževanja je torej ta, da učenje poteka brez neposredne prisotnosti učitelja. Zato je pri tej obliki izobraževanja največja nevarnost, da udeleženci lahko, ravno zaradi odsotnosti neposrednega stika, zelo hitro izgubijo interes in motivacijo za učenje. Zato mora sistem e-izobraževanja vsebovati didaktično ustrezno oblikovane učne vsebine, zagotovljeno učno podporo, pa tudi enostavna orodja za študij dodatnih virov, za samopre-

verjanje osvojenega znanja in komunikacijo z mentorjem in med samimi udeleženci. Glavna naloga udeleženca e-izobraževanja pa ostaja enaka kot v klasični obliki, to je osvojitve čim več uporabnega znanja in spretnosti ter osebna rast in razvoj.

Ključni del informacijskotehnološke podpore izobraževanja je t.i. integrirano programsko okolje za e-izobraževanje; največkrat govorimo kar o *portalu* oz. spletišču, ki učencu ali organizaciji ponuja strukturiran dostop do učnih virov.

Nujno potrebna evalvacija

Brez nje pri e-izobraževanju ne gre. Pomembna je prav tako kot pri klasičnem izobraževanju in nikakor ne sme biti zanemarjena. Nasprotno, potrebno jo je vključiti v vse faze izobraževanja. Njena glavna naloga je ugotoviti, ali je e-izobraževanje z vidika pridobivanja novih znanj učinkovito in (v primeru podjetij) uporabno, rentabilno pri dvigu poslovnih rezultatov. Izvaja se na treh nivojih, in sicer *diagnostično*, ko ugotavljamo potrebe udeležencev, *informativno* oz. sprotno med samim potekom izobraževanja ter *končno evalvacijo*, ki ugotavlja dosežene rezultate.

Želimo si več znanja

Raziskave kažejo, da si kar visok odstotek (62%) želi večje fleksibilnosti in dostopnosti izobraževanja. Izobraževanje naj bi postalo bolj odprto, čemur prav e-izobraževanje predstavlja velik izziv. Znanje in tudi strategijo na področju e-učenja torej imamo, a

vendar je podjetij in ostalih organizacij, ki vpeljujejo tovrsten način izobraževanja za lastne in potrebe drugih, v Sloveniji izredno malo. Uvajanje e-izobraževanja namreč ni tako lahka naloga. Malo je namreč tudi ponudnikov, na katere bi se podjetja lahko obrnila za pomoč pri vzpostavitvi takšnega sistema. Zdi se, kot bi se v slovenskem prostoru premalo zavedali dejstva, da je e-učenje posledica razvoja informacijske tehnologije, sprememb v gospodarstvu, politiki in družbi nasploh ter težnji po fleksibilnem učenju. Predvsem je pri nas premalo razvita misel, da je e-učenje prav zaradi svojih značilnosti in prednosti postalo zanimivo kot alternativni način izobraževanja zaposlenih v podjetjih. Na ta način lahko namreč podjetja svojim zaposlenim z nižjimi stroški zagotovijo večjo količino kakovostnejšega znanja.